

Beredskap för mottagande av flyktingar och beslut om kommunplatser 2026

Stadsstyrelsen 17.11.2025 § 487 § 128

Beredning

Integrationschef Pia Salonen

NTM-centralen i Österbotten har föreslagit med ett brev daterat 8.9.2025 att kommunerna förbereder sig på att ta emot flyktingar. Som en del av beredskapen ombeds kommunerna fatta beslut om kommunplatser. NTM-centralens förslag gällande beredskap för mottagande av flyktingar och beslut om kommunplatser finns som tilläggsmaterial.

Kommunplatser behövs år 2026 för personer som tagits emot i flyktingkvoten, minderåriga barn och unga som kommit till Finland utan vårdnadshavare samt personer som får tillfälligt skydd och beviljats en hemkommun.

En kommunplats beviljas alltid till kvotflyktingar och människor som är i en särskilt sårbar ställning, t.ex. minderåriga barn och unga som kommit till Finland utan vårdnadshavare och personer som behöver särskilda social- och hälsovårdstjänster. Mottaningsförläggningen bedömer behovet av kommunplats. Kommunen ansvarar för att ordna bostad och tjänster för den som mottagits till en kommunplats. Kommunerna ska också förbereda sig på att ordna tjänster för dem som flyttar till kommunen på eget initiativ.

På riksnivå är målet att asylsökande som fått uppehållstillstånd och personer som får tillfälligt skydd och beviljats en hemkommun bosätter sig i den region där de uppehåller sig i innan de beviljas uppehållstillstånd och hemkommun. Regionala kvoter styr i vilka kommuner personer som valts ut till flyktingkvoten placeras.

Migrationsverkets prognostiseringsnätverk har uppskattat att antalet nya ansökningar om tillfälligt skydd uppgår till 8 000-12 000 år 2025, och att det är möjligt att antalet sökande ligger på samma nivå också under 2026. I Finland har sammanlagt 5 914 personer som får tillfälligt skydd registrerats i en kommunen under 2025. I början av september 2025 hade 1 017 personer som får tillfälligt skydd registrerats i mottagningssystemet inom området för NTM-centralen i Österbotten.

Tillämpningen av tillfälligt skydd grundar sig på ett beslut av Europarådet enligt vilket det tillfälliga skyddet har förlängts till 4.3.2027. Personer som får tillfälligt skydd kan ansöka om anteckning om hemkommun efter att de har bott i Finland i ett år. Därefter stryks de ur mottagningssystemet och omfattas de av

kommunens tjänster. Hemkommunen ger personer som får tillfälligt skydd samma rättigheter och skyldigheter som kommuninvånarna har, dvs. bland annat subjektiv rätt till dagvård, rätt att använda de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet tillhandahåller samt läroplikt. De som får tillfälligt skydd och som inte har en hemkommun som avses i lagen om hemkommun omfattas av mottagningstjänster, som ordnas av t.ex. Kotokunta Oy.

Kommunerna ska förutom att ta emot personer som får tillfälligt skydd och beviljats en hemkommun också förbereda sig på att ta emot asylsökande och personer som valts ut till flyktingkvoten. Regeringen har föreslagit att Finlands flyktingkvot är 500 personer år 2026 och beslutet fastställs i december 2025.

Ansvaret för att ordna boende för minderårig barn som kommit till Finland utan vårdnadshavare har överförs från kommunen till välfärdsområdet från och med 1.1.2023. I Karleby finns enheten Babandon som har 21 platser för minderåriga och välfärdsområdets gruppfamiljehem som har 7 platser.

De nya lagen om främjande av integration trädde i kraft 1.1.2025. Enligt den nya lagen ansvarar kommunen utöver basservice också för:

- bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster samt utarbetande av en integrationsplan, vid behov i sektorsövergripande samarbete med välfärdsområdet.
- flerspråkig samhällsorientering
- integrationsutbildning och slutttestning av språkkunskaperna som ingår i den.
- utbildningar och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande.

Kommunen ansvarar också för att erbjuda handledning och rådgivning under integrationstiden. Kommunen är skyldig att tillhandahålla ovannämnda tjänster till integrationskunder som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd och inte omfattas av sysselsättningstjänster. Kommunen kan också tillhandahålla tjänster till andra invandrare.

Kommunen bör beakta eventuella personer som har behov av grundläggande utbildning för vuxna. Kommunen ska också förbereda sig på att erbjuda lämplig utbildning till 16–17-åriga läropliktiga där de lär sig finska eller svenska för att möjliggöra deras antagande till fortsatta studier.

Karleby stads integrationstjänster ansvarar utöver basservice också för att introducera integrationskunder i livet i Finland och hur det finländska samhället fungerar, hänvisa dem till myndighetstjänster, och för rådgivning samt för att utarbeta en inledande kartläggning och en integrationsplan för personer som inte är sysselsatta. Till integrationstjänsterna hör också informations-, rådgivnings- och handledningstjänsten Welcome office som är avsedd för alla som flyttat till Finland.

NTM-centralen i Österbotten hoppas på att områdets kommuner deltar i stor utsträckning i mottagningsarbetet. Varje kommun borde förbereda sig på att ta emot minst lika många personer till som redan bor i kommunen och får tillfälligt skydd, vilket för närvarande är 1 600 inom området för NTM-centralen för Österbotten. En del av dessa kommer att behöva en kommunplats. Kommunplatser behövs också för dem som valts ut till flyktingkvoten och detta är 136 personer inom området för NTM-centralen för Österbotten år 2026. Kvotflyktingar och människor som är i en särskilt sårbar ställning, t.ex. minderåriga barn och unga som kommit till Finland utan vårdnadshavare, och personer som har särskilda behov av social- och hälsovårdstjänster hänvisas alltid till en kommunplats. Kommunen ansvarar för att ordna bostad och tjänster för den som hänvisats till en kommunplats.

Placeringen av flyktingar utgår från ett avtal mellan kommunen och NTM-centralen. Avtalen som utarbetats 2024 gäller tills vidare och behöver inte förnyas. Kommunen får statsandelar för flyktingar på samma sätt som för kommuninvånare. Utöver detta ersätter staten de kommuner som ingått avtal om mottagande av flyktingar enligt lagen om främjande av integration för de kostnader som föranleds av flyktingar. Kommunerna kan få ersättning för flyktingar som flyttar till kommunen på eget initiativ och som får en kommunplats. Utöver mottagningsavtalet förutsätter beviljandet av ersättning utarbetandet av ett integrationsprogram enligt lagen om främjande av integration.

NTM-centralen i Österbotten ber kommunerna att meddela om kommunplatserna år 2026 för kvotflyktingar, personer som fått tillfälligt skydd och minderåriga som kommer till Finland utan vårdnadshavare senast 5.12.2025.

Stadsfullmäktige har tidigare (1.2.2016 § 9) beslutat att antalet kvotflyktingar som tas emot ökas till 30 per år från och med 2016. Utgångspunkten vid beredningen av mottagandet av flyktingar är att antalet kommunplatser inte ändras, men 30 kommunplatser fördelas på så sätt att Karleby erbjuder 20 kommunplatser åt kvotflyktingar och 5 åt personer som får tillfälligt skydd samt 5 kommunplatser åt minderåriga som kommer till Finland utan vårdnadshavare och behöver inkvartering i ett gruppfamiljehem.

Karleby erbjuder inte kommunplatser åt asylsökande som beviljats uppehållstillstånd eller kvotflyktingar som behöver brådska vidarebosättning.

I svar på fullmäktigemotion 28.4.2025 (§ 200) konstaterades bl.a. att kommunen beslutar/utfärdar ett utlåtande bara om antalet kvotflyktingar/kommunplatser inte om flyktingfrågor i allmänhet. Antalet flyktingar som Karleby mottagit under de senaste åren har varit mycket litet. Således kan det anses ändamålsenligt att fullmäktige drar upp riktlinjer för antalet kvotflyktingar för varje fullmäktigeperiod. Befogenheten att årligen meddela NTM-centralen ges till stadsstyrelsen.

Stadsdirektör

Stadsstyrelsen beslutar föreslå stadsfullmäktige att den

- 1 slår fast att antalet kommunplatser som erbjuds kvotflyktingar årligen är sammanlagt 30, varav 20 kommunplatser erbjuds till kvotflyktingar och 10 till personer som har beviljats tillfälligt skydd eller är minderåriga som kommit till Finland utan vårdnadshavare och behöver inkvartering i ett gruppfamiljehem.
- 2 ger stadsstyrelsen befogenhet att årligen meddela om antalet kvotflyktingar och personer som behöver tillfälligt skydd som tas emot enligt det som slås fast ovan.

Behandling

Ledamot Sillanpää föreslog att stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att 1 Karleby stad tar inte emot kvotflyktingar, erbjuder inte kommunplatser till personer som har beviljats tillfälligt skydd eller till minderåriga som kommer till Finland utan vårdnadshavare och mottar inte asylsökande som beviljats uppehållstillstånd under 2026, och 2 stadsfullmäktige beslutar varje år om antalet flyktingar som tas emot genom ett separat beslut. Förslaget understöddes inte och förföll.

Stadsstyrelsens II vice ordförande Teerikangas föreslog att stadsstyrelsen meddelar NTM-centralen att Karleby stad beviljar 30 kommunplatser år 2026, varav 20 erbjuds till kvotflyktingar och 10 till personer som har beviljats tillfälligt skydd eller är minderåriga som kommit till Finland utan vårdnadshavare och behöver inkvartering i ett gruppfamiljehem. Ledamöterna Tastula och Haapasaari understödde förslaget.

Eftersom det hade lagts fram ett förslag som avvek från beslutsförslaget och som fick understöd föreslog ordföranden att man röstar om förslaget.

Omröstning

I den förrättade omröstningen fick stadsdirektörens grundförslag 8 röster medan Teerikangas motförslag fick 4 röster.

Bilaga A Röstlängd

Beslut Stadsstyrelsen godkände stadsdirektörens beslutsförslag.

Stadsfullmäktige 8.12.2025
66/04.03.01.01/2025

Stadsstyrelsen Stadsfullmäktige beslutar

- 1 slå fast att antalet kommunplatser som erbjuds kvotflyktingar årligen är sammanlagt 30, varav 20 kommunplatser erbjuds till kvotflyktingar och 10 till personer som har beviljats tillfälligt skydd eller är minderåriga som kommit till Finland utan vårdnadshavare och behöver inkvartering i ett gruppfamiljehem.
- 2 ge stadsstyrelsen befogenhet att årligen meddela om antalet kvotflyktingar och personer som behöver tillfälligt skydd som tas emot i enlighet med det som slås fast ovan.

Behandling Ledamot Sillanpää föreslog att

- 1 Karleby stad inte tar emot kvotflyktingar, erbjuder kommunplatser åt personer som har beviljats tillfälligt skydd eller är minderåriga som kommit till Finland utan vårdnadshavare och inte mottar asylsökande som beviljats uppehållstillstånd år 2026.
- 2 antalet flyktingar som tas emot beslutas av fullmäktige med ett separat årligt beslut.

Ledamot Koskela understödde Sillanpääs förslag.

Beslut Eftersom det hade lagts fram ett förslag som avvek från beslutsförslaget och som fick understöd föreslog ordföranden att man röstar om förslaget.

Omröstning I den förrättade omröstningen fick Sillanpääs förslag 4 röster och stadsstyrelsens grundförslag 39 röster.

Bilaga A Röstlängd

Beslut Stadsfullmäktige godkände stadsstyrelsens beslutsförslag.